

گمراهی بی تخصصی

تفسیر آیات و روایات بدون تخصص موجب گمراهی است

شایستگی و اهلیت فهم آن را دارند و برای آنان هم جایز نیست که در دین خدا به هوای نفس و یا به رأی و قیاس حکم کنند؛ بلکه باید به اهل ذکر - که خداوند دستور داده است از

■ در شماره قبل به این موضوع پرداختیم که برای تشخیص مسائل دین باید به کارشناس امور دینی مراجعه نمود. در این شماره نیز به نتیجه برداشت از آیات و روایات بدون تخصص لازم خواهیم پرداخت.

خطر برداشت غلط از مفاهیم دینی

تبیین صحیح مفاهیم دینی و زدودن دین از خرافات و مطالب مجعول؛ وظیفه مهم متخصصان دینی است.

رسول گرامی اسلام (ص) فرموده‌اند: «برای هر چیز ستونی است و ستون دین نیز فقه و آگاهی است»^۱.

قرآن کریم می‌فرماید:

«اگر نمی‌دانید، از آگاهان بپرسید».
(نحل/۴۳ و انبیاء/۷)

«آیه فوق به همه مسلمانان تاکید می‌کند که آن چه را نمی‌دانند از اهل اطلاعش بپرسند و از پیش خود در مسایلی که آگاهی ندارند دخالت نکنند. به این ترتیب «مسأله تخصص» نه تنها در زمینه مسایل اسلامی و دینی از سوی قرآن به رسمیت شناخته شده، بلکه در همه‌ی زمینه‌ها مورد قبول و تاکید است. البته باید به متخصصان و صاحب نظرانی

مراجعه کرد که صداقت و درستی آن‌ها ثابت و محقق است، به همین دلیل در مباحث مربوط به تقلید و مرجعیت، صفت عدالت را در کنار اجتهاد و یا اعلمیت قرار داده‌اند، یعنی مرجع تقلید هم باید عالم و آگاه به مسایل اسلامی باشد و هم با تقوا و پرهیز کار»^۲.

امام صادق علیه‌السلام به اصحاب‌شان مرقوم فرموده‌اند:

«ای گروه مورد رحمت خدا و رستگار (شیعه)، به درستی که خدای تعالی خیر و نعمت را در حق شما تمام کرده است. بدانید که از علم الهی و امر او نیست که احدی از مخلوقات در دین خدا به هوی و هوس و رأی و نظر خود و قیاس عمل کند؛ زیرا خداوند قرآنی را نازل کرده است که احکام خدا به روشنی در آن بیان شده است و برای قرآن و آموزش احکام آن کسانی را قرار داده که

آنان سؤال کنند - مراجعه نمایند»^۳.
«احادیث هم مانند قرآن کریم محکم و متشابه دارد، و اشاره و رمز در میان احادیث بسیار شایع است»^۴.
امیرالمؤمنین علیه‌السلام فرمود:

«امر پیغمبر (ص) هم مانند قرآن ناسخ و منسوخ و خاص و عام و محکم و متشابه دارد، گاهی رسول خدا (ص) به دو طریق سخن می‌فرمود: سخنی عام و سخنی خاص مثل قرآن. و خدای عز و جل در کتابش فرموده: - آن چه را پیغمبر برای تان آورده اخذ کنید و از آن چه نهی تان کرده باز ایستید (حشر/۷) - کسی که مقصود خدا و رسولش را نفهمد و درک نکند (امر) بر او مشتبه شود»^۵.

پی‌نوشت:

- ۱- بحار الأنوار (ط - بیروت) ج ۱ ص ۲۱۶
- ۲- تفسیر نمونه؛ ج ۱۱ ص ۲۴۵
- ۳- الکافی (ط - الإسلامیة)، ج ۸، ص ۶
- ۴- ترجمه تفسیر المیزان، ج ۲، ص ۴۰
- ۵- الکافی (ط - الإسلامیة)، ج ۱، ص ۶۴